

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Resolutio primæ difficultatis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

charitatis, quod per modum cibi spiritualis institutum est.

15. Respondeo in primis falsum esse, quod per solam nutritionem acquiratur robur & firmitas, nam etiam unctione & exercitatione, aliisque modis acquiritur. Secundo dico, firmitatem & corroborationem quae datur per Confirmationem, non esse quamlibet, sed veluti militarem & athleticam, ad fidem fortiter profitendam, & defendendam. Addo quod, corroboratio & firmitas per nutritionem, non nisi sentim & longo tempore habetur: Deo autem placuit firmitatem spirituales citius perficere, ut etiam fecit in Apostolis infusione illa mirabili Spiritus sancti in die Pentecostes, cui respondet quoad effectum Confirmatio sacramentalis. Unde Hieronymus in dialogo contra Luciferianos: *Disce hanc observationem (confirmandi baptizatos) ex ea autoritate descendere, quod post ascensum Domini, Spiritus sanctus ad Apostolos descendit.*

§. III.

Alia difficultas expeditur, & quandam sacramentum Confirmationis à Christo fuerit institutum, breviter declaratur.

16. Licet certum sit, & ab omnibus Catholicis concessum, sacramentum Confirmationis, immediate à Christo fuisse institutum, sicut & alia novae legis sacramenta, nam ut ait D. Thomas hic art. 1. ad 1. *Instituere novum sacramentum pertinet ad potestatem excellentiae, quae competit soli Christo.* Sed quandam tale sacramentum ab ipso institutum fuerit, valde incertum est, & varia circa hoc circumferuntur Authorum placita. Aliqui enim volunt, Christum instituisse sacramentum Confirmationis Matthaei 19. cum pueris manus imposuit. Ita Bachonius in 4. dist. 7. quæst. 1. art. 1. Canisius titulo de Confirmatione in principio, imò & Concilium Senonense in Decretis fidei cap. 10.
17. Sed hæc sententia communiter rejicitur, Tum quia inter illos pueros plurimi non erant baptizati, quibus subinde non poterat applicari Confirmatio; unde Hieronymus & Anselmus dicunt parvulos illos oblatos fuisse Christo, ut benedicerentur, & curarentur ab infirmitatibus. Tum etiam, quia ut ait D. Thomas hic art. 1. ad 1. non debuit ante Ascensionem Christi administrari hoc sacramentum, in quo datur plenitudo Spiritus sancti, qui ut dicitur Joan 7. non fuit datus, nisi Jesus esse glorificatus. Nec obstat auctoritas Concilii Senonensis, quia tantum est Provinciale, & à Summo Pontifice confirmatum non fuit.
18. Alii docent institutum fuisse hoc sacramentum, quando Joan. 20. Christus dixit Discipulis, *Accipite Spiritum sanctum*, quia tunc data fuit illis potestas illud administrandi, cum tunc solum sint ordinati Episcopi. Ita Coninek art. 1. dubio 2. & Layman libro 5. summa Tractatu 3. cap. 1.
- Verum hæc opinio non videtur probabilior, quam præcedens. Tunc enim datus est Spiritus sanctus Apostolis ad remittenda peccata: Atqui hoc sacramentum non est institutum ad remittenda peccata, sed ad augmentum gratiae: Ergo tunc institutum non fuit. Nec obstat, quod tunc Apostolis data fuerit facultas hoc sacramentum ministrandi, cum enim minister sit causa tantum efficiens sacramenti, subindeque ad intrinsecam ejus constitutionem non pertineat, sicut mate-

ria & forma, tunc sacramentum aliquod non censetur institui, cum minister ejus designetur, sed solum cum ejus materia & forma exhibeantur. Unde Baptismus (ut supra ostensum est) non fuit institutus, quando Apostolis data fuit potestas baptizandi, sed quando Christus in Jordane baptizatus est, quia tunc ejus materia fuit designata, & contra etiam mundissima carne Christi consecrata. Quare his opinionibus rejectis.

Dico secundo, longè probabilius esse, sacramentum Confirmationis fuisse institutum in nocte cenæ.

Probat ex Fabiano Papa Epistola 2. cap. ubi hæc scribit: *In illa die Domini Iesus, post cenam cum Discipulis suis, & lavit eorum pedes, & sanctis Apostolis Prædictores nostrae ecclesiae, bisque reliquerunt, Christum consecrare docuit.* Item docent Clemens lib. 3. Constit. cap. 16. & 17. & Cyprianus serm. de unctione Christum. Atque hæc est ratio, cur Ecclesia Catholica quatenus in die cenæ, novum Christum consecrat.

Dico 3. D. Thomas hic art. 1. ad 1. ait quod Christus instituit hoc sacramentum, non exhibendo, sed promittendo: At promittere sacramentum peccasse, non est ipsum institui. Ergo Christus instituit Confirmationis in nocte cenæ non instituit, sed duntaxat promisit.

Respondeo aliud esse quod Christus in nocte cenæ promiserit effectum sacramenti Confirmationis, & aliud quod ipsum sacramentum promiserit: secundum quidem non est institutum sacramentum, sed non asseritur à D. Thomas ipsum verò & intenditur à D. Thomas tantum ex verbis sequentibus patet, & sufficit ut sacramentum dicatur institutum.

ARTICULUS II.

Quæ sit materia & forma sacramenti Confirmationis?

Dico primò, materiam remotam sacramenti Confirmationis esse Christum, consecratum ex oleo per Episcopum benedictum, & balsamum. Constat ex Florentino in decreto Eugenio, & ex Tridentino sessione 7. can. 2. nec non ex Patribus infra referendis.

Congruentiam assertit D. Thomas hic art. 1. oleum enim quod pingue est, & natura sua manat ac diffundit, gratia plenitudinem designat, quæ in hoc sacramento tribuitur, & per Spiritum sanctum à Christo capite in alios redundat: balsamum verò propter fragrantiam odoris, significat fideles virtute hujus sacramenti, eam virtutis suavitatem effundere, quæ in alios redundat, ita ut illud Apostoli 2. ad Corinthios 2. *Christi bonus odor sumus*, dicere possint.

Circa hanc conclusionem, & hujus sacramenti materiam, quatuor occurrunt difficultates breviter hic discutendæ, & resolvendæ.

§. I.

Resolutio primæ difficultatis.

Prima difficultas est, an unctio christum sit ita determinatè necessaria ad effectum hujus sacramenti, ut sine illa per nudam manuum impositionem conferri nequeat? Ratio dubitandi est, quia Apostoli in primitiva Ecclesia, per nudam manuum impositionem conferre-

hoc sacramentum, & idem in usu fuisse tempore Concilii Arausiaci sub Leone I. docet Sirmundus in Antirrhethico num. 10. motus verbis canonis primi huius Concilii à se correcti & explicati, ubi (inquit) præcipitur, ut si quis in Baptismo chrismatus fuerit, non chrismetur iterum in Confirmatione, sed manus tantum ab Episcopo ipsi imponatur. Ex quo ille Author ibidem infert, chrismaticam unctionem non esse de essentia huius sacramenti, sed duntaxat ceremoniam quandam accidentalem, ad illius ornatum ab Ecclesia inventam, & nudæ manuum impositioni superadditam, subindeque illud ex dispensatione Summi Pontificis posse per solam manuum impositionem conferri. Id confirmat verbis quibusdam Hieronymi, Genadii, Hilarii Arelatensis, & D. Augustini, qui Confirmationem vocant, *Manus impositionem*.

Hæc tamen sententia plulquam falsa videtur: Fuit enim perpetuus mos Ecclesiæ, sive in Oriente, sive in Occidente, ab initio uti Chrismate, neque in hoc aliqua varietas fuit, quemadmodum in materia ordinationis, ut patet ex Dionysio, Clemente, Tertulliano, & aliis Patribus articulo præcedenti citatis: At non fuisset ille usus inviolabilis semper adeo in Ecclesiâ, nisi fuisset necessarius, & à Christo determinatè institutus, nam cum materia Chrismatis sit rara, pretiosa, & inventu difficilis, non semper fuisset adhibita, si non fuisset existimata necessaria: Ergo, &c.

Confirmatur: Concilium Florentinum in decreto Eugenii supra citato, insinuat ex dispensatione Summi Pontificis posse simplicem Sacerdotem esse huius sacramenti ministrum, in aliquo casu, & tamen agens de materia illius, ita requirit Chrisma, ut nullo modo insinuet posse aliquando ex dispensatione Sedis Apostolicæ sufficere manus impositionem: Ergo signum est, Concilium existimasse, unctionem chrismaticam esse de necessitate omnimoda huius sacramenti, & non solum ceremoniam quandam accidentalem, ad illius ornatum ab Ecclesiâ inventam, & nudæ manuum impositioni superadditam. Unde

Ad primum Sirmundi fundamentum, dicendum est cum D. Thomas hic art. 2. ad 1. Apostolos dispensatione divinâ confirmasse per impositionem manuum, sine Chrismate, privilegio illis solis proprio, & ipsis, ob rationes articulo præcedenti §. 2. adductas, specialiter concessio. Dices, ex hac solutione & doctrina D. Thomæ sequi, non esse idem sacramentum Confirmationis quod nunc celebrat Ecclesiâ, ac illud quod Apostoli in primitiva Ecclesiâ conferebant, cum diversa sit illorum materia.

Sed nego sequelam: licet enim materia quæ Apostoli ex speciali Christi dispensatione utebantur ad conferendum Confirmationis sacramentum, esset materialiter & entitativè diversa, ab ea quæ nunc utitur Ecclesiâ, erat tamen eadem formaliter, quia substabat eidem significationi, & Christi institutioni, eandemque habebat vim productivam gratiæ, seu efficaciam ejusdem gratiæ sacramentalis: unde sicut ordinatio Sacerdotum, Græca & Latina, sunt unum & idem specie sacramentum ordinationis, quia licet actiones quibus constat, & quibus character sacerdotalis imprimitur, sint entitate materiali diversæ, eandem tamen habent significationem, & efficaciam ejusdem gratiæ sacramen-

Tom. V.

A talis, eandemque Christi institutionem: ita & sacramentum Confirmationis quod nunc celebrat Ecclesiâ, & illud quod Apostoli per solam manuum impositionem ex speciali Christi privilegio in primitiva Ecclesiâ conferebant.

Ad secundum nego quod Confirmationis administratio, per solam manuum impositionem fuerit in usu tempore Concilii Arausiaci, & quod canone 1. præcipiatur, ut in Baptismo chrismatus, non chrismetur iterum in Confirmatione; sed solum ibi duo alia jubentur, primò Chrismatio baptismalis; secundò, ut si quo casu omissa fuerit, de hoc moneatur Episcopus ante Confirmationem, ut scilicet, antequam eum qui non fuit Chrismatus in Baptismo, confirmet, chrismandum prius chrismatione baptismali, ad Sacerdotem remittat, eò quod ipse non possit duplicem præbere Chrismationem; propterea siquidem, dum Episcopus episcopali ritu baptizat, nullam adhibet unctionem verticalem, sed mox ab affusa baptizato aqua, ad frontis unctionem, atque adeo Confirmationis administrationem, procedit.

Quantum verò ad Patres quos citat Sirmundus, licet interdum Confirmationem vocent *manus impositionem*, non tamen dicunt, eam esse solam manus vel manuum impositionem, quin potius vel iisdem vel aliis locis eam etiam appellant *Chrismationem*: idè autem vocatur interdum à Patribus Confirmatio, manus, vel manuum impositio, quia ut loquitur Innocentius III. cap. Cum venisset, de sacra unctione: *Per frontis Chrismationem, manus impositio designatur, id est significatur.* Vel etiam, quia ipsa unctio in fronte confirmandi, manus quædam impositio est.

§. II.

Resolutio secundæ difficultatis.

Secunda difficultas est, an essentiale sit huic Sacramento, quod oleum ex quo una cum balsamo Chrisma conficitur, sit ex olivis expressum, vel sufficiat oleum nucum, vel amygdalarum, aut quid simile?

Respondeo, oleum ex quo Chrisma conficitur, esse duntaxat oleum olivarum, illud enim solum propriè dicitur oleum, & maximè habetur in usu communi hominum, ubi haberi potest, aliud autem non nisi in supplementum, ut rectè ait S. Thomas hic art. 2. ad 3. Nomen ergo olei, simpliciter & sine addito positum, tam verè & propriè significat oleum olivarum, quam nomina aquæ, panis, & vini significant aquam naturalem, panem triticeum, & vinum vitigineum. Quare sicut ex eo quod Christus asseruit, aquam esse materiam Baptismi; & panem ac vinum, Eucharistiæ; Ecclesiâ intellexit, & Concilia definiverunt, aquam naturalem, panem triticeum, & vinum vitigineum, esse materias horum sacramentorum, Baptismi scilicet & Eucharistiæ: sic per oleum, quod secundum institutionem à Christo per Apostolos, eorumque successores acceptam, dicitur à SS. Patribus materia sacramenti Confirmationis, oleum propriè dictum, id est olivarum, intelligendum est.

X 2

§. III.